

VU Research Portal

Blauw licht

Janssen, J.H.L.J.

published in

Proces

2013

document version

Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Janssen, J. H. L. J. (2013). Blauw licht. *Proces*, (nr. 3), 135-137.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

vuresearchportal.ub@vu.nl

TEN GELEIDE

Blauw licht^{*}

Janine Janssen

Onlangs spande de producent van televisieserie *Dokter Tinus* samen met andere onafhankelijke producenten een rechtszaak tegen de politie aan. Ze waren boos omdat de politie zich bemoeide met het gebruik van het politielogo en -uniform in films en series op tv. Vóór de komst van de Nationale Politie was het vragen van toestemming voor het gebruik van het politielogo volgens de producenten een formaliteit. Maar sinds begin dit jaar moet uitgebreid worden uitgelegd wat de rol van de agent in de serie is en moet het hele script ter inzage worden voorgelegd. In *Dokter Tinus* is een van de karakters én steen des aanstoets de door Tygo Gernandt vertolkte sullige dorpsagent Ken. Deze figuur zou namelijk geen reële weergave bieden van hoe het er bij de politie aan toegaat. Dat 'Ken' niet en dus kwam er geen toestemming. De rechter stelde de klagers echter in het gelijk en Ken mag het tweede seizoen van de serie alsnog in het officiële uniform starten.¹ Vervolgens eisten de producenten dat de politie uitzendingen nooit mag toetsen en verbieden. Daar ging de rechter niet helemaal in mee. Enerzijds is er geen grond voor een voorafgaande toetsing van een script van een televisieserie waarin de politiehuisstijl wordt gebruikt of voor het weigeren van toestemming. Anderzijds wil dat niet zeggen dat tv-producenten geen toestemming hoeven te vragen. En toestemming kan volgens de rechter worden geweigerd als er gevaar is voor verwarring (als het niet voldoende duidelijk is dat het om fictie gaat), als de serie de politie ernstige reputatieschade toebrengt of wanneer de veiligheid van de burger in het geding is.²

Dit voorval werpt interessante vragen op – bijvoorbeeld over de relatie tussen politie en media en de manier waarop politie in fictie wordt verbeeld –, maar ik concentreer me hier slechts op één kwestie: hoe ziet die politierealiteit er eigenlijk uit? Als we de door *Dokter Tinus* ongetwijfeld bij de lezer oproepen associaties met andere tv-dienders in bijvoorbeeld *Derrick* en *Baantjer* en de altijd goed gestylede jongens en meisjes van *CSI: Crime Scene Investigation* uit ons bewustzijn proberen te bannen, richten we de blik op de wetenschap: die leert ons dat er tal van werkelijkheden zijn. Ik noem hier twee voorbeelden die deze stelling onder-

* Dr. Janine Janssen is hoofd onderzoek van het Landelijk Expertise Centrum Eer Gerelateerd Geweld (LEC EGG) van de Nederlandse politie en daarnaast verbonden aan de vakgroep Strafrecht & Criminologie van de Vrije Universiteit te Amsterdam. Zij is tevens redactielid van PROCES.

1 <http://nos.nl/artikel/489131-politie-wil-geen-sullige-agent-op-tv.html>; www.mediareport.nl/entertainment/28032013/rechter-dorpsagent-in-tv-serie-dokter-tinus-mag-politie-uniform-aan.

2 www.politie.nl/nieuws/2013/april/10/00-vonnis-politielogo-niet-vrij-te-gebruiken.html.

steunen. Dit jaar schetste Verwee in een fraai proefschrift dat de burger een caleidoscopisch beeld heeft als het aankomt op het takenpakket en de daaraan gekoppelde verwachtingen van de politie. Opvattingen van burgers en van de politie zelf over uit te voeren taken komen niet noodzakelijkerwijs overeen.³ Een aantal jaren geleden schreef Terpstra een scherpe analyse over het begrip 'politielcultuur'. Uit analyses van dit centrale begrip in het politieonderzoek blijkt echter dat inzicht in die cultuur vaak gepaard gaat met een suggestie van homogeniteit. Hierbij speelt een rol dat veel studies naar politielcultuur zich vooral richten op de traditionele en meer zichtbare werkzaamheden van de politie, zoals het werk op straat. Niet alle 'blauw' wordt dus belicht, waardoor veel beschrijvingen van 'politielcultuur' in feite maar een beperkt deel van de realiteit van het politiewerk en de bijbehorende organisatie bestrijken.⁴

Die laatste constatering – het gebrek aan aandacht voor andere dan reeds bekende vormen van politiewerk – heeft de redactie geïnspireerd om een speciaal themanummer van PROCES over de politie te maken. Het was daarbij niet de bedoeling om tot een representatieve staalkaart te komen van de verschillende werkzaamheden die sinds dit jaar schuilgaan onder de vlag van de Nationale Politie. We hebben ons beperkt tot activiteiten op het terrein van politiegelchiedenis, misdaadanalyse, wetenschap en onderwijs. De spits wordt afgebeten door Guus Meershoek, die onder meer als lector Politiegelchiedenis aan de Politieacademie is verbonden. Hij deelt met ons een aantal historische lessen over vernieuwingsbewegingen binnen de politie. Miriam Visser legt uit hoe naar aanleiding van rechterlijke dwalingen recherchekundigen bij de politie zijn binnengestroomd. Ooit vervulde zij zelf die functie. In het PROCESperikel gaat Henk Huisjes, secretaris van de Politieonderwijsraad, in op visies op het (beroeps)onderwijs ten behoeve van de politie. Alexandra Jones en Paul Duijn, beiden strategisch analist bij de Eenheid Den Haag,⁵ nemen ons ieder afzonderlijk mee naar de wereld van de 'criminele samenwerkingsverbanden', in de wandelgangen op menig bureau ook wel 'CSV's' genoemd, die worden beschreven aan de hand van een gestandaardiseerde vragenlijst. Jones vraagt zich af of het niet verstandig is om daarbij ook de blik te richten op kwalitatieve methoden en technieken. Duijn wijst aan de hand van praktijkvoorbeelden met betrekking tot de aanpak van hennep op het gevaar van het vasthouden aan oude paradigma's en beelden over georganiseerde misdaad. Annemieke Venderbosch, waarnemend directeur van het programma 'Politie en Wetenschap', legt uit waarom de politie belang heeft bij wetenschappelijk inzicht. Hoewel we de artikelenreeks in dit themanummer niet afsluiten met een toekomstvoorspelling, wagen we toch een blik in het metafysische: Priscilla van Hal en Jasper van der Kemp van de Vrije Universiteit Amsterdam vragen zich

3 I. Verwee, *De politierol bekeken door de bril van de burger. Een caleidoscoop van verwachtingen en betekenissen*, Antwerpen: Maklu 2013.

4 J. Terpstra, 'Politielcultuur en politiepraktijken. Empirische en theoretische kanttekeningen bij een kernbegrip', in: G. Meershoek (red.), *Politiestudies: terugblik en vooruitzicht. Een bundel essays voor Kees van der Vijver*, Dordrecht: SMVP 2009, p. 133-152.

5 Sinds 1 januari 2013 kennen we in Nederland een Nationale Politie. Regiokorpsen bestaan niet meer. Er is nu één korps dat bestaat uit tien gebiedsgebonden eenheden en een landelijke eenheid.

af op welke manier de politie in zware zaken met de invloed van paragnosten te maken krijgt. Zou er toch meer zijn tussen hemel en aarde? Tot slot besteedt Maartje van der Woude in het PS van een redacteur aandacht aan het gebruik van risicoprofielen in relatie tot de discretionaire ruimte van politieambtenaren.

Kortom, de politiewereld is bonter dan menigeeen denkt. Aan paragnosten is al een televisieprogramma gewijd (*Het zesde zintuig*). Maar wellicht inspireert dit themanummer andere producenten en zien we straks een politiserie verschijnen rondom een doortastend historicus, een bevlogen docent of een slimme misdaad-analist. Dat is weer eens wat anders, maar absoluut realistisch.